

Nr 134

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr 171 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 31 mars 1955, föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t *att* vidtaga ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436) i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga vid statsrådsprotokollet i ärendet fogade författningsförslaget, *att* vidtaga ändringar i avlöningsreglementet för folkskolan den 30 juni 1948 (nr 437), avlöningsreglementet för övningslärare den 9 juni 1950 (nr 386), prästlönereglementet den 29 juni 1951 (nr 577) samt kungörelsen den 22 juni 1951 (nr 586) angående statsbidrag till centrala verkstadsskolor i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under II förordats, *att* utfärda de övergångsbestämmelser, som kan bli erforderliga i anledning av förenämnda förslag, *att* meddela bestämmelser angående beredskapsersättning till kryptoutbildade kanslibiträden vid Sydkustens och Västkustens marindistrikt i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under III förordats *samt att* utfärda ändrade bestämmelser angående avlöningsförmåner för befattningshavare i statens tjänst vid deltagande i kurser i företagsdemokrati m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under IV förordats, *dels ock* godkänna av Kungl. Maj:t meddelade beslut angående ersättning för beredskapstjänstgöring till dels kryptoutbildat kanslibitråde vid Ostkustens marindistrikt och dels förrådsmästare vid vissa marinens drivmedelsförråd.

Propositionen

För årets riksdag har i tidigare propositioner framlagts förslag, som föranleder ändringar i vissa statliga avlöningsreglementen m. fl. författningar. Främst gäller detta prop. 1955: 25 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m., prop. 1955: 98 angående vissa frågor rörande tjänstebostäderna för folkskolans lärare och prop. 1955: 148 angående avstängning av domare. Vissa ytterligare ändringar föranledes av vid 1954 års riksdag fat-

tade beslut i fråga om undervisning och vård av psykiskt efterblivna och om formerna för överförande av beställningshavare på disponibilitetsstat.

Inom civildepartementet har härutöver varit föremål för beredning vissa andra frågor, som för sin lösning påkallar ändringar i avlöningsreglementen eller som eljest är av natur att böra underställas riksdagen. Det sistnämnda gäller bl. a. fråga om vidgad rätt till löneförmåner för deltagare i kurser i företagsdemokrati.

I förevarande proposition föreslås, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med såsom bilaga till statsrådsprotokollet i ärendet fogat författningsförslag, vidtaga ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente. Därjämte begäres riksdagens bemyndigande att vidtaga vissa ändringar i avlöningsreglementet för folkskolan, avlöningsreglementet för övningslärare och prästlönerreglementet ävensom i statsbidragskungörelsen för de centrala verkstadsskolorna samt att utfärda ändrade bestämmelser angående löneförmåner vid deltagande i kurser i företagsdemokrati. Slutligen underställes riksdagens prövning frågor om beredskapsersättning i vissa fall.

Beträffande detaljerna i propositionsförslaget tillåter sig utskottet hänvisa till de olika avsnitten av propositionen.

I anledning av föreliggande motionsyrkanden får utskottet här återge *departementschefens* yttrande i fråga om *förhöjning av bostadsavdrag för prästerliga tjänstebostäder*.

I förut omförmälda prop. 1955: 98 har framlagts förslag till höjning av de i 21 § boställsordningen för folkskolans lärare upptagna hyresavdragen för tjänstebostäder. De föreslagna hyreshöjningarna utgör ett provisorium i avvaktan på de ställningstaganden i tjänstebostadsfrågorna, som kan bli en följd av 1952 års tjänstebostadsutrednings kommande förslag.

Angivna förslag har jag funnit aktualisera frågan om en höjning jämväl av de i 33 § prästlönerreglementet upptagna bostadsavdragen, vilka i likhet med hyresavdragen för folkskolans lärare fastställts på grundval av uppgifter från 1945 års hyresräkning.

Svenska prästförbundet, som beretts tillfälle att framföra sina synpunkter på frågan, har härvid uttalat bl. a., att förbundet, när kännedom om saken erhållits för sent, icke haft möjlighet att taga ställning till frågan samt att förbundet anser, att en justering av bostadsavdragens storlek bör föregås av en utredning, som tar hänsyn till bostädernas standard, deras användning i församlingsarbetet och övriga faktorer, som i detta fall måste beaktas.

För folkskolans tjänstebostäder hade de sakkunniga för översyn av vissa statsbidrag på skolväsendets område i sitt betänkande (SOU 1954: 27) funnit en generell hyreshöjning med omkring 25 procent böra ske. Detta procenttal hade valts med hänsyn till att bostadsposten i levnadskostnadsindex höjts med ungefär detta tal från år 1945 till juni 1954. Det i förenämnda proposition framlagda förslaget innefattar emellertid en i två hänseenden differentierad hyreshöjning. Större höjningar föreslås sålunda till en början för bättre bostäder än för sämre, så att höjningen skall utgöra ungefär 30 procent för A-bostäder, 25 procent för B-bostäder och 15 procent för C-bostäder. Vidare föreslås ett högre procenttal för nybyggda A-bostäder — bo-

städer som tagits i bruk som tjänstebostäder efter utgången av år 1950 — än för äldre dylika bostäder. I medeltal för samtliga nu befintliga tjänstebostäder utgör den föreslagna hyreshöjningen ungefär 25 procent.

För de prästerliga tjänstebostäderna är bostadsavdragen ej differentierade efter bostadskvaliteten på sätt som skett vid folkskolan. För de olika hyresgrupperna är fastställda ett bostadsavdragsbelopp för domprostar, kyrkoherdar m. fl. och ett för komministerar m. fl. Bostadsavdragen är beräknade med utgångspunkt från en såsom normal ansedd bostad om sex rum och kök för kyrkoherde samt fem rum och kök för komminister, exklusive expeditionsrums. Prästerliga tjänstebostäder finns — till skillnad mot vid folkskolan — jämväl i hyresgrupp 5.

Jämväl kyrkoherde- och komministerbostädernas hyror torde komma att bli föremål för övervägande av tjänstebostadsutredningen, varför en nu företagen höjning liksom i fråga om folkskolan måste utgöra ett provisorium. Med hänsynstagande till de i viss mån särpräglade förhållandena beträffande de prästerliga tjänstebostäderna har jag funnit mig böra föreslå, att tills vidare bostadsavdragen, såvitt avser hyresgrupperna 1—4, uppräknas med ungefär 25 procent och att härigenom framkommande avdrag för hyresgrupp 4 göres tillämpliga jämväl för bostäder i hyresgrupp 5. Därest riksdagen ej har något att erinra häremot, bör ändring av angivna innebörd företagas i 33 § 5 mom. prästlönereglementet.

Motioner m. m.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått två i anledning av propositionen väckta likalydande motioner, den ena inom första kammaren av herr *Bror Nilsson m. fl.* (I: 509) och den andra inom andra kammaren av herr *Nelander m. fl.* (II: 633), i vilka hemställts att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag i fråga om höjning av bostadsavdragen för prästerliga tjänstebostäder samt i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att utredning verkställes angående de ifrågavarande bostädernas standard, deras användning i församlingsarbetet och övriga faktorer som i detta fall bör beaktas och att nytt förslag förelägges riksdagen, sedan förhandlingar på grundval av utredningsresultatet förts med vederbörande personalorganisationer.

Därjämte har utskottet upptagit följande vid riksdagens början väckta motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bror Nilsson m. fl.* (I: 260) och den andra inom andra kammaren av herr *Håstad m. fl.* (II: 376), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta om ändrad lydelse av 28 § statens allmänna avlöningsreglemente så att med tjänstledighet på grund av i tjänsten ådragen smittsam sjukdom, vilken enligt gällande epidemi- och epizootilagar skall anmälas till vederbörande myndighet, jämställs tjänstledighet på grund av annan smittsam sjukdom, som ådragits i sysselsättning vid laboratorium, där arbete med smittämnet bedrivs;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av

fru Hamrin-Thorell (I: 301) och den andra inom andra kammaren av fröken Ager (II: 333), i vilka hemställts, att riksdagen ville besluta att till föreståndarinnan för undervisning i sömnad vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala anvisa ett arvode av 550 kronor utöver henne tillkommande lön som lärare;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar Arrhén och Sunne (I: 305) och den andra inom andra kammaren av herrar Håstad och Cassel (II: 391), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta bemyndiga Kungl. Maj:t att på sätt som i 6 § 2 mom. a) Saar anges medgiva, att ordinarie eller extra ordinarie statlig tjänst må förenas med befattning vid kommunalt gymnasium.

I fråga om motiveringen för ifrågavarande motionsyrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 633, II: 376, II: 333 och II: 391.

Över förenämnda, vid riksdagens början väckta motioner har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, vissa myndigheter avgivit utlåtanden, på sätt av det följande framgår.

Beträffande motionerna I: 260 och II: 376

Medicinalstyrelsen har anfört följande.

Medicinalstyrelsen har i ärendet hört föreståndaren för statens bakteriologiska laboratorium, som till styrelsen inkommit med i avskrift bifogat yttrande.

Styrelsen vill i anledning härav anföra följande.

Styrelsen delar den i motionen framförda uppfattningen att det icke synes motiverat att de i 28 § SAAR intagna föreskrifterna angående löneförmåner vid i tjänsten ådragen smittsam sjukdom fått tillämpningen begränsad till allenast sådan sjukdom som enligt gällande epidemi- eller epizootilag skall anmälas till vederbörande myndighet. En dylik begränsning synes dessutom icke förenlig med de principer, som lagfästs i kungl. kungörelsen den 29 oktober 1954 (nr 644) med föreskrifter enligt 6 § 1 st. c) lagen om yrkesskadeförsäkring (nr 243/1954). I nyssnämnda kungörelse hänföres nämligen till yrkesskada bland annat genom smitta framkallad sjukdom, som ådragits i sysselsättning vid laboratorium, där arbete med smittämne bedrivs.

För närvarande komma olika ekonomiska förmåner att gälla allteftersom yrkesskadan utgör sjukdom, som skall anmälas enligt endera av epidemi- och epizootilagarna, eller skadan är sjukdom, som ej är anmälningspliktig enligt nyssnämnda lagar. Fall av t. ex. tuberkulos, Coxsackieinfektioner och toxoplasmos, uppkomna efter infektion i arbetet, skulle således icke få bibehålla lön om sjukdomstiden understiger 90 dagar. Varar sjukdomen längre tid, få sådana fall först i efterskott ersättning för under samordningstiden förlorade förmåner. De av laboratorieföreståndaren anförda exemplen på sådana vid laboratoriet inträffade sjukdomsfall understryka angelägenheten av en snar ändring av ifrågavarande bestämmelser.

Under återopande av vad ovan anförts vill medicinalstyrelsen — ur de synpunkter styrelsen har att företräda — tillstyrka bifall till såväl motionen som det i laboratorieföreståndarens yttrande framförda önskemålet om att den föreslagna författningsändringen måtte få retroaktiv verkan och således träda i kraft från den 1 januari 1955.

Föreståndaren för statens bakteriologiska laboratorium har i sitt ovan berörda yttrande anfört följande.

I dessa motioner påpekas, att bestämmelserna i 28 § statens allmänna avlöningsreglementet angående löneförmåner vid i tjänsten ådragen smittsam sjukdom för den s. k. samordningstiden begränsats till sådan sjukdom, som enligt gällande epidemi- och epizootilag skall anmälas till vederbörande myndighet och sålunda icke ha samma avfattning som kungl. kungörelsen den 29 oktober 1954 (nr 644) med föreskrifter enligt 6 § första stycket c) lagen om yrkesskadeförsäkring (nr 243/1954). I sagda kungörelse har nämligen till yrkesskada bland annat hänförts genom smitta framkallad sjukdom, som ådragits i sysselsättning vid laboratorium, där arbete med smittämnet bedrivs. På detta sätt komma olika ekonomiska förmåner att gälla beroende på om yrkesskadan utgör sjukdom, som skall anmälas enligt endera epidemi- eller epizootilagarna, eller sjukdom, som ej är anmälningspliktig enligt dessa lagar.

I motionen diskuteras de skäl, som kunna tänkas ha föranlett den genomförda distinktionen mellan dessa båda grupper av smittsamma sjukdomar. Någon skillnad dem emellan, som skulle kunna motivera särskiljandet, har därvid emellertid ej framkommit.

Genom kungl. kungörelsen den 29 oktober 1954 (nr 644) infördes bestämmelser, som gävo personalen tillfredsställande ekonomiska förmåner vid ådragen laboratorieinfektion utan hänsyn till infektionens art. Inte minst viktigt tedde det sig att smitta med tuberkulos härigenom kom att räknas såsom yrkesskada. Denna sjukdom har nämligen under senare år intagit en framskjuten plats bland laboratorieinfektionerna. Under åren 1945--1953 inträffade sålunda vid statens bakteriologiska laboratorium inte mindre än 34 fall av tuberkulos, av vilka flertalet torde ha ådragit sig sjukdomen under laboratoriearbete. Den enda utvägen att bereda dessa fall ersättning för förlorade löneförmåner har varit att laboratoriet hos Kungl. Maj:t i varje enskilt fall hemställt att de måtte få likställas med yrkessjukdom. Dessa framställningar ha utan undantag vunnit nådigt bifall.

De nya bestämmelserna i § 28 avlöningsreglementet komma att hindra ett sådant tillvägagångssätt. I fortsättningen få alltså fall av t. ex. tuberkulos, Coxsackieinfektioner och toxoplasmos, uppkomna efter infektion i arbetet, ej bibehållen lön, om sjukdomstiden understiger 90 dagar. Varar sjukdomen längre tid, få de först i efterskott ersättning för förlorade förmåner under samordningstiden.

Olägenheterna av dessa bestämmelser ha redan gjort sig gällande. Två under innevarande år nyupptäckta fall av tuberkulos vid statens bakteriologiska laboratorium ha sålunda fått vidkännas minskade löneförmåner, trots att sjukdomen ådragits i tjänsten. I åtminstone det ena av dessa fall — en befattningshavare med stor försörjningsbörda — ha ekonomiska svårigheter uppkommit. Det är givet, att rekryteringsproblem följa efter dylika händelser. På de avdelningar av laboratoriet, där arbete med tuberkelbakteriehaltigt material pågår, har det redan i flera år varit svårt att placera erforderligt antal befattningshavare.

För statens bakteriologiska laboratoriums del är det därför ett synnerligen viktigt önskemål att bestämmelserna i 28 § avlöningsreglementet ändras till överensstämmelse med kungl. kungörelsen den 29 oktober 1954. Med hänsyn till att denna kungörelse trädde i kraft den 1 januari 1955 synes det vidare önskvärt att denna ändring får retroaktiv verkan intill den 31 december 1954.

Sammanfattningsvis vill jag sålunda livligt tillstyrka det i motionerna framlagda förslaget om ändring av avlöningsreglementets bestämmelser be-

träffande tjänstledighet på grund av i tjänsten ådragen smittsam sjukdom och tillika understryka vikten av att denna ändring får gällande kraft från den 1 januari 1955.

Beträffande motionerna I: 301 och II: 333

Statens lönenämnd har anfört följande.

Såvitt lönenämnden kunnat finna, kunna för medgivandet av här ifrågasvarande arvode av 550 kronor för år till huvudlärarinnan i sömnad vid fackskolan anföras enahanda skäl, som föranlett att dylikt arvode tillerkänts huvudlärarinnan i sömnad vid seminariet för huslig utbildning i Umeå. På grund härav och då, enligt vad lönenämnden inhämtat, undervisningen i sömnad har större omfattning vid fackskolan än vid seminariet, har lönenämnden intet att erinra mot bifall till motionerna.

Beträffande motionerna I: 305 och II: 391

Skolöverstyrelsen har anfört följande.

Överstyrelsen har i yttrande den 29 mars 1955 till Kungl. Maj:t med anledning av vissa ordinarie adjunkters besvär över entledigande från förordnande som lektor vid kommunalt gymnasium, vilket yttrande bifogas denna skrivelse,¹ närmare utvecklat de skäl, varpå överstyrelsens beslut att icke medgiva förening av ordinarie statlig tjänst med kommunal lektorstjänst grundar sig.

Äberopande de synpunkter, som kommit till uttryck i nämnda yttrande, avstyrker överstyrelsen motionerna.

Statens lönenämnd har anfört följande.

Lönenämnden har från skolöverstyrelsen under hand inhämtat, att av de sexton statligt anställda lärare, som genom skolöverstyrelsens beslut den 10 december 1954 entledigats från förordnande såsom kommunala lektorer räknat från och med den 1 juli 1955, tolv anfört besvär över ifrågasvarande beslut. Besvären äro alltjämt föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Då sålunda rättsfrågan, huruvida hinder för här avsedd tjänsteförening föreligger enligt gällande bestämmelser, icke är avgjord, anser lönenämnden att motionerna icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Slutligen har utskottet i detta sammanhang upptagit en till utskottet från civildepartementet inkommen, den 18 april 1955 dagtecknad *promemoria* angående *vidgad möjlighet att bevilja semester i vissa fall*. I denna anföres följande.

Enligt 29 § A 1 mom. Saar erhålles semester å tid, som prövas lämplig med hänsyn till göromålets behöriga gång, antingen under det löpande kalenderåret eller, om detta på grund av tjänstgöringsförhållandena icke kunnat ske eller vederbörande myndighet i annat fall finner skäl därtill lämna medgivande, under tiden 1 januari—31 maj nästpåföljande år. Semester måste således uttagas senast under maj månad året efter det, under vilket semestern intjänats. Från denna huvudprincip gäller, såvitt avser tjänstemän i allmänhet, undantag allenast i fråga om tjänstemän, stationerade å orter inom riket, där kallortstillägg utgår. Dessa tjänstemän kan av vederbörande myndighet medgivas erhålla semester under det nästpåföljande

¹ Här uteslutet.

året i följd med semester för detta år. Någon dispensmöjlighet för Kungl. Maj:t inrymmes icke i stadgandet.

Genom beslut vid 1954 års riksdag bemyndigades Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser för viss personal vid domänverket och skogsvårdsstyrelserna i fråga om semester, som belöpte på år 1953. Med anledning därav meddelade Kungl. Maj:t den 4 juni 1954 föreskrifter av innehåll, att domänstyrelsen och vissa skogsvårdsstyrelser bemyndigades att, utan hinder av föreskrifterna i 29 § 1 mom. Saar, medgiva sådana tjänstemän vid domänverket resp. hos skogsvårdsstyrelserna, vilka genom ökning i arbetsbördan i anledning av den omfattande stormfällningen av skog i januari 1954 icke kunnat före utgången av maj samma år utfå återstående del av på år 1953 belöpande semester, rätt att åtnjuta dylik semester efter utgången av nämnda månad i följd med semester för år 1954.

I skrivelse den 2 april 1955 har *domänstyrelsen* hemställt, att ovannämnda bemyndigande måtte förnyas för innevarande år. Till stöd härför har styrelsen framhållit bl. a., att stormfällningen av skog i januari 1954 inom vissa av domänverkets revir var av sådan omfattning, att man ännu icke på långt när lyckats avsluta arbetet med den stormfällda skogen, och att det därför icke syntes möjligt att bereda personalen inom de stormhärjade reviren tillfälle att före utgången av maj detta år uttaga från år 1954 kvarstående semester.

Det vid 1954 års riksdag lämnade bemyndigandet avsåg endast uttagande av återstående del av på år 1953 belöpande semester. Detta bemyndigande omfattar sålunda ej i förevarande framställning avsedd semester, nämligen kvarstående semester, som belöper på år 1954.

Domänstyrelsens framställning har inkommit för sent för att kunna beaktas i proposition nr 171 till årets riksdag angående vissa ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente m. m., vilken proposition avlätits den 31 mars 1955.

Som emellertid framställningen synes i och för sig skälig, torde frågan böra bringas till statsutskottets kännedom. Enligt vad som upplysts från skogsstyrelsen är saken för innevarande år icke aktuell för skogsvårdsstyrelsernas del.

Utskottet

Vad först angår de föreslagna ändringarna i statens allmänna avlöningsreglemente har vad i propositionen och vissa motioner anförts givit utskottet anledning till följande uttalanden.

Under erinran om att utskottet i sitt utlåtande nr 128 tillstyrkt inrättande av beställningar för flygnavigatorer har utskottet inte något att erinra mot att de i avlöningsreglementet meddelade bestämmelserna om fältflygare utsträcker att gälla jämväl flygnavigatorer. Vad nu anförts avser bestämmelserna om *tjänsters inrättande och lönegradsplacering* (4 §) m. fl. författningsrum.

Frågan om *förening av lönegradsplacerade tjänster* (6 §) har inte särskilt berörts i förevarande proposition. Emellertid föreligger i detta avseende ett yrkande i motionerna I: 305 och II: 391. I dessa hemställs, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att, på sätt i 6 § 2 mom. a) anges, medge att ordinarie eller extra ordinarie statlig tjänst må förenas med befattning vid kommunalt gymnasium.

Den i motionerna berörda frågan avser närmast förening av ordinarie statlig adjunktstjänst med lektorstjänst vid kommunalt gymnasium. Ifrågavarande förening av två tjänster avser det samtidiga innehavet av tjänsterna; fråga är sålunda ej om utövning av mer än den kommunala tjänsten, vilken är högre. Enligt det i motionerna åberopade stadgandet i avlöningsreglementet må tjänsteförening av detta slag ej ske, med mindre Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut för visst fall därtill lämnat medgivande; motionsyrkandet innebär i anslutning härtill, att den formella förutgången för ett sådant medgivande skulle åstadkommas, så vitt på riksdagen ankommer.

Av motionerna framgår att skolöverstyrelsen beslutat entlediga ett antal statliga adjunkter från förordnanden såsom kommunala lektorer fr. o. m. den 1 juli 1955. Motiveringen härför är — enligt vad som framgår av handlingarna i förevarande ärende — att de kommunala lektorstjänsterna så väsentligt ändrat karaktär, att de numera ansetts i det hela fullt jämförliga med motsvarande statliga tjänster och att tjänsteförening fördenskull ej borde medges. Över skolöverstyrelsens ifrågavarande beslut har i vissa fall anförts besvär, vilka f. n. är föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Enligt vad som framgår av handlingarna har Kungl. Maj:t redan tidigare, nämligen genom beslut den 25 oktober 1954 i ett avskedsärende och den 17 december 1954 i ett ärende om vikariatslöneförordnande, för sin del givit uttryck åt den uppfattningen, att här avsedd tjänsteförening inte bör ifrågakomma.

I sina yttranden över förevarande motioner har såväl skolöverstyrelsen som statens lönenämnd avstyrkt motionerna, ehuru med olika motivering. Utskottet finner tillräckliga skäl inte föreligga för att riksdagen för egen del och utan något förslag av Kungl. Maj:t skulle besluta om införande av en generell rätt till tjänsteförening av ifrågavarande slag i enlighet med motionsyrkandet. Utskottet finner sig därför böra avstyrka motionerna. Enligt vad utskottet inhämtat föreligger emellertid i vissa fall i det tidigare omnämnda besvärsmålet sådana omständigheter, att en tjänsteförening kan framstå såsom motiverad som en övergångsanordning under en kortare tid, bl. a. med hänsyn till kontinuiteten i undervisningen. I den mån så anses påkallat bör Kungl. Maj:t äga i fall av detta slag vidtagna de åtgärder i ifrågavarande avseende, som kan anses erforderliga för en tillfredsställande reglering av frågan.

I fråga om *de fall då löneavdrag skall tillämpas* (28 §) har i propositionen föreslagits vissa föreskrifter i anslutning till ett i propositionen nr 148 till årets riksdag framlagt förslag till lag om avstängning av domare. Under erinran om att riksdagen numera bifallit nämnda lagförslag får utskottet anföra, att utskottet tillstyrker de nu ifrågavarande författningsbestämmelserna. Ej heller har utskottet funnit anledning till erinran mot de föreslagna ändringarna i de för försvaret meddelade särskilda bestämmelserna.

Beträffande de i detta sammanhang aktuella motionerna I: 260 och II: 376, i vilka yrkas viss ändring av förevarande paragraf, får utskottet anföra följande. Såsom i ärendet är upplyst föreligger i viss utsträckning en

skillnad mellan de ekonomiska förmåner, som enligt 28 § avlöningsreglementet i olika fall tillförsäkrats tjänstemän vid tjänstledighet på grund av i tjänsten ådragen smittsam sjukdom. Om sjukdomen är en sådan som skall anmälas enligt endera av epidemi- eller epizootilagarna, gäller sålunda förmånligare bestämmelser än om sjukdomen inte är anmälningspliktig enligt nämnda lagar. Vad nu sagts gäller i fråga om den s. k. samordningstiden, d. v. s. den tid av 90 dagar då sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen är samordnade. De i motionerna omnämnda fall, då gällande bestämmelser sålunda medför olika resultat i fråga om löneförmåner under tjänstledighet, avser genom smitta framkallad sjukdom, som ådragits i sysselsättning vid laboratorium där arbete med smittämnet bedrives. Någon motsvarande skillnad mellan enligt epidemi- eller epizootilagarna anmälningspliktiga sjukdomar och andra i tjänsten ådragna smittsamma sjukdomar föreligger däremot icke när det gäller själva avgörandet, huruvida i visst fall yrkesskada föreligger eller ej. Syftet med motionerna är att åstadkomma likhet mellan angivna båda fall även när det gäller löneförmånerna.

Enligt vad som framgår av föreståndarens för statens bakteriologiska laboratorium yttrande i förevarande ärende har före den 1 januari 1955, då de nya bestämmelserna trädde i kraft, Kungl. Maj:t i ett stort antal fall medgivit tjänstemän, som ådragit sig laboratorieinfektioner, enahanda förmåner under tjänstledighet som vid normala fall av yrkessjukdom. Detta har skett med stöd av 27 § avlöningsreglementet, enligt vilket författningsrum Kungl. Maj:t med hänsyn till särskilda omständigheter äger för visst fall bestämma undantag från reglementets bestämmelser om löneavdrag vid tjänstledighet. Enligt utskottets mening bör, åtminstone tills vidare, en reglering av den i motionerna berörda frågan alltjämt kunna ske med tillämpning av nämnda bestämmelse i avlöningsreglementet. I nuvarande läge synes det inte nödvändigt att ändra gällande bestämmelser på förevarande område, och utskottet anser sig därför inte böra tillstyrka motionsyrkandet att riksdagen skulle besluta om sådan ändring. I anledning av vad i ärendet förekommit vill utskottet emellertid framhålla, att utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t följer ifrågavarande spörsmål med uppmärksamhet och, i den mån så finnes påkallat, i lämpligt sammanhang upptar frågan om ändrade bestämmelser till övervägande. Utskottet föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger tillkänna vad utskottet i detta ärende anfört.

I fråga om *semester* (29 §) innehåller förevarande proposition inte något förslag. I den förenämnda promemorian från civildepartementet den 18 april 1955 har emellertid upptagits den efter propositionens avlåtande väckta frågan om möjlighet för domänstyrelsen att, utan hinder av föreskrifterna i 29 § 1 mom., medge tjänstemän vid domänverket, vilka genom ökning i arbetsbördan i anledning av stormfällningen av skog i januari 1954 inte kan före utgången av maj 1955 utfå återstående del av på år 1954 belöpande semester, rätt att uttaga dylik semester efter utgången av sistnämnda månad. Motsvarande bemyndigande lämnades i fjol, efter riksdagens hörande, med

avseende på återstående semester för år 1953. Utskottet har för sin del intet att erinra mot att den ifrågavarande anordningen tillämpas jämväl i fråga om kvarstående semester för år 1954 och gör i det följande hemställan av denna innebörd.

De under *särskilda ersättningar* (33 §) föreslagna ändringarna i nuvarande bestämmelser rörande barnbidrag till utomlands stationerade tjänstemän — vilka bidrag infördes år 1939 i syfte att bereda utlandstjänstemännen samma möjligheter som de i hemlandet stationerade att ge sina barn svensk uppfostran — har inte givit utskottet anledning till erinran, liksom ej heller vad departementschefen i samband därmed anfört.

Vad angår *övriga avlöningsreglementen* innebär Kungl. Maj:ts förslag beträffande *avlöningsreglementet för folkskolan* en ändring av nuvarande bestämmelser angående anställnings- och avlöningsvillkor för småskollärare m. fl. vid uppehållande av folkskollärartjänst. Förslaget, som avser en mera tillfredsställande reglering än för närvarande, bl. a. i pensionshänseende, synes ändamålsenligt och har inte givit utskottet anledning till erinran. Under framhållande av att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts i propositionen nr 98 framställda förslag i fråga om lärares skyldighet att mottaga tjänstebostad tillstyrker utskottet jämväl att härav föranledda ändringar vidtages i avlöningsreglementet för folkskolan.

I fråga om *avlöningsreglementet för övningslärare* har utskottet inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört beträffande ändringar i anledning av den av årets riksdag bifallna propositionen nr 25 samt resekostnadsersättning m. m. till vissa lärare i övningsämnen.

Enligt föreskrifter i nämnda avlöningsreglemente med tilläggsbestämmelser utgår, utöver lön såsom lärare, särskilt arvode med 550 kronor för år till vissa huvudlärarinnor (motsvarande) vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala och seminariet för huslig utbildning i Umeå. I motionerna I:301 och II:333 yrkas att enahanda arvode måtte tillerkännas jämväl föreståndarinnan för sömnadsundervisningen vid nämnda fackskola. Utskottet vill i anledning härav erinra om årets riksdags beslut om lönegradsplacering av övnings- och facklärartjänster av olika slag i anledning av den nyssnämnda propositionen nr 25. Den i motionerna berörda frågan om särskilt arvode till den lärarinna vid fackskolan för huslig ekonomi, som är föreståndarinna för sömnadsundervisningen, har enligt vad utskottet inhämtat inte varit föremål för behandling i samband med de förhandlingar med personalorganisationerna, som låg till grund för förslagen i nämnda proposition. Ehuru det enligt utskottets mening hade varit naturligare om förevarande fråga kommit under prövning i nämnda sammanhang, vill utskottet med hänsyn till vad statens lönenämnd anfört inte motsätta sig ett medgivande i enlighet med det i motionerna framställda yrkandet. Arvodet bör härvid utgå enligt samma grunder som gäller för övriga arvoden av motsvarande slag. Utskottet gör i det följande hemställan i anslutning till det nu anförda.

Beträffande *prästlönereglementet* har utskottet — under hänvisning till vad utskottet i det föregående anfört under 33 § statens allmänna avlöningsreglemente — intet att erinra mot vad i propositionen föreslagits i fråga om bantillägg till kyrkoherde i svensk församling i utlandet.

Med avseende å bostadsavdrag för prästerliga tjänstebostäder föreslår Kungl. Maj:t — i anslutning till i annat sammanhang föreslagen höjning av hyresavdragen för folkskolans lärare — en uppräknig av de nuvarande beloppen. Höjningen, som avses skola vara ett provisorium med hänsyn till pågående utredning, föreslås utgöra ungefär 25 procent, varvid avdraget för hyresgrupp 4 skall gälla jämväl för bostäder i grupp 5. I motionerna I: 509 och II: 633 yrkas avslag på Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag samt att nytt förslag förelägges riksdagen efter utredning och förhandlingar med vederbörande personalorganisationer.

Utskottet anser i likhet med departementschefen att frågan om en höjning av de prästerliga tjänstebostadsavdragen lämpligen bör upptagas i förevarande sammanhang, mot bakgrunden av de åtgärder som i ifrågavarande avseende vidtagits inom andra förvaltningsområden. Såsom av propositionen framgår utgör förslaget ett provisorium i avvaktan på resultatet av 1952 års tjänstebostadsutrednings kommande förslag. Då utskottet ej funnit anledning till erinran mot detaljerna i ifrågavarande förslag tillstyrker utskottet detsamma och avstyrker sålunda motionerna I: 509 och II: 633.

Beträffande frågan om *beredskapsersättning* i vissa fall har utskottet funnit sig kunna tillstyrka att riksdagen godkänner vissa Kungl. Maj:ts i statsrådsprotokollet omnämnda beslut i detta avseende och har i övrigt intet att erinra mot vad i detta sammanhang anförts.

Med avseende å *löneförmåner till deltagare i kurser* i *företagsdemokrati* innebär Kungl. Maj:ts förslag att den generella rätten för kursdeltagare att erhålla oavkortad lön tills vidare begränsas till tre dagar — f. n. avser den två dagar. Enligt förslaget bör Kungl. Maj:t kunna efter framställning från myndighet medge förlängning av nämnda tid. I den mån kurser framdeles kommer till stånd i ökad utsträckning och ytterligare erfarenheter vinnes förutsättes Kungl. Maj:t dessutom skola kunna genom ändrade bestämmelser antingen generellt höja antalet kursdagar eller upphäva den generella begränsningen. Utskottet har funnit sig kunna tillstyrka vad sålunda föreslagits.

Under återopande av det anförda och då vad propositionen i övrigt innehåller inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande hemställer utskottet,

A. att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att

1) vidtaga ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436) i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga vid statsrådsprotokollet över civilärenden för den 31 mars 1955 fogade författningsförslaget,

2) vidtaga ändringar i avlöningsreglementet för folkskolan den 30 juni 1948 (nr 437), avlöningsreglementet för övningslärare den 9 juni 1950 (nr 386) samt kungörelsen den 22 juni 1951 (nr 586) angående statsbidrag till centrala verkstadsskolor i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under II förordats;

B. att riksdagen må i vad avser barntillägg till kyrkoherde i svensk församling i utlandet bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i statsrådsprotokollet förordad ändring i prästlöne-reglementet den 29 juni 1951 (nr 577);

C. att riksdagen må i vad avser höjning av bostadsavdragen för prästerliga tjänstebostäder, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 509 och II: 633, bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i statsrådsprotokollet förordad ändring i prästlöne-reglementet den 29 juni 1951 (nr 577);

D. att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att

1) utfärda de övergångsbestämmelser, som kan bli erforderliga i anledning av förenämnda förslag,

2) meddela bestämmelser angående beredskapsersättning till kryptoutbildade kanslibiträden vid Sydkustens och Väst-kustens marindistrikt i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under III förordats,

3) utfärda ändrade bestämmelser angående avlöningsförmåner för befattningshavare i statens tjänst vid deltagande i kurser i företagsdemokrati m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet under IV förordats;

E. att riksdagen må godkänna av Kungl. Maj:t meddelade beslut angående ersättning för beredskapstjänstgöring till dels kryptoutbildat kanslibitråde vid Ostkustens marindistrikt och dels förrådsmästare vid vissa marinens drivmedelsförråd;

F. att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört i anledning av motionerna I: 260 och II: 376;

G. att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad utskottet anfört meddela bestämmelser för tjänstemän vid domänverket i fråga om semester, som belöper på år 1954;

H. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 301 och II: 333, besluta, att den lärarinna vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, som är föreståndarinna för sömnadsun-

dervisningen, skall äga åtnjuta särskilt arvode utöver lön med 550 kronor för år;

I. att motionerna I: 305 och II: 391 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 13 maj 1955

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 133; dock att herr Gustafsson i Stockholm deltagit i stället för herr Åkerström och herr Hansson i Skegrie i stället för herr Johansson i Mysinge.

Reservationer

1) beträffande höjning av bostadsavdraget för prästerliga tjänstebostäder av fröken *Andersson*, herrar *Sundelin*, *Alfred Nilsson*, *Aastrup* och fröken *Ager*, vilka ansett att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 20, som börjar med »Utskottet anser» och slutar med »motionerna I: 509 och II: 633», bort ha följande lydelse:

»Utskottet är i och för sig inte främmande för tanken på en höjning av de nuvarande bostadsavdragen för de prästerliga tjänstebostäderna; tvärtom får en höjning anses befogad med hänsyn till vad som skett inom andra förvaltningsområden. Emellertid har utskottet uppmärksammat att någon lika ingående beredning av frågan om de prästerliga tjänstebostadsavdragen ej skett som av motsvarande spörsmål beträffande exempelvis folkskollärarna. Detta framgår redan av propositionen och bekräftas f. ö. av föreliggande uppgifter. Utskottet har under hand inhämtat, att 1952 års tjänstebostadsutredning sannolikt kan väntas avlämna principbetänkande under innevarande år. Frågan om prästernas tjänstebostadsavdrag synes med hänsyn härtill inte böra avgöras nu utan böra upptagas till prövning på grundval av det sålunda väntade betänkandet och föreläggas nästa års riksdag. Skulle något betänkande ej hinna framläggas i år, torde möjlighet likväl föreligga att efter erforderlig utredning ändå underställa riksdagen frågan nästa år. Härvid torde hinder ej möta att reglera ifrågakommande spörsmål med retroaktiv verkan, varigenom ifrågakommande höjningar kan tillämpas från samma tidpunkt som enligt Kungl. Maj:ts förevarande förslag.»

dels ock utskottets hemställan under C. bort ha följande lydelse:

»C. att riksdagen må i vad avser höjning av bostadsavdragen för prästerliga tjänstebostäder, med avslag å Kungl.

Maj:ts förslag samt i anledning av motionerna I: 509 och II: 633, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört;»

2) beträffande särskilt arvode till en lärarinna vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala av herrar *Thun, Eriksson* i Sandby, *Thapper* och *Gustafsson* i Stockholm, som ansett att utskottet bort avstyrka det i motionerna I: 301 och II: 333 gjorda yrkandet och att därför utskottets hemställan under H. bort ha följande lydelse:

»H. att motionerna I: 301 och II: 333 icke må av riksdagen bifallas;»